

ORHAN PAMUK'UN SESSİZ EV ROMANINDAKİ ATASÖZÜ VE DEYİMLERİN ARAPÇA ÇEVİRİLERİNİN MONA BAKER ÇEVİRİ STRATEJİLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Doç. Dr. Mustafa İsmail DÖNMEZ*

Özet

Bu çalışma Orhan Pamuk'un "Sessiz Ev" adlı romanındaki deyimlerin ve atasözlerinin Arapçaya çevirilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada bu romandaki çevirilerin çeviribilimci Mona Baker'in deyimler ve atasözlerinin çevirisi için önerdiği bazı çeviri stratejileri doğrultusunda analiz edilmiştir. Bu stratejiler; 1. Benzer anlam ve benzer biçimle çeviri, 2. Benzer anlam ve farklı biçimle çeviri, 3. Açıklama yoluyla çeviri, 4. Deyimsel anlamın çıkarılmasıyla çeviri, 5. Deyimin tamamen çıkarılmasıyla çeviri. Çalışmada romandaki deyim ve atasözlerinin çevirisinde kullanılan çeviri stratejilerin kullanım sıklıkları sayısal verilerle ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede çevirmenin hangi stratejiye daha çok başvurduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deyim, Atasözü, Orhan Pamuk, Mona Baker, Çeviri Stratejileri.

THE EXAMINATION OF TRANSLATING OF IDIOMS AND PROVERBS INTO ARABIC IN ORHAN PAMUK'S "SILENT HOUSE" NOVEL ACCORDING TO TRANSLATION STRATEGIES BY MONA BAKER

Abstract

This study aims to analyze the strategies used in the translation of Turkish proverbs and idioms into Arabic in Orhan Pamuk's "Silent House" novel. The study covers translation strategies which consist of five strategies for idioms and proverbs that were offered by Mona Baker. These strategies are; 1. Using an idiom of similar meaning and form, 2. Using an idiom of similar meaning but dissimilar form, 3. Translation by paraphrase 4. Translation by omission of a play on idiom, 5. Translation by omission of entire idiom. Besides, this study is aimed to research which strategy was the most frequently used with numeric data. In this framework, it has been shown which strategy the translator applies more.

Keywords: Idiom, Proverb, Orhan Pamuk, Mona Baker, Translation Strategies.

Giriş

Çevirinin birçok tanımı yapılmıştır. Vardar (1982, s. 18) çeviriyi "Bütün çağlarda karşımıza çıkan bir etkinlik, çeşitli uygarlıklar arasında köprü kuran, değişik toplumlardan bireyleri birbirine yaklaştıran, her türden ekinsel değeri içinde oluşturduğu tarihsel-toplumsal çevrenin dışına taşıyan, çevreden olmayan kişilerin yararlanmasına sunan, uygarlıklar ekinler arası bir iletişim, bildirişim aracı" olarak tanımlamıştır. Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere çeviri dil ile kültürel unsurlar arasında bağ kuran köprü görevi üstlenmektedir. Bu makalede ele aldığımız deyim ve atasözlerinin çevirisi açısından uygun tanımlardan birine göre ise "Çeviri, kaynak dildeki göstergenin ne ifade ettiğini

* Selçuk Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Mütercim Tercümanlık Bölümü (Arapça), mismaildonmez@gmail.com

bulmak, sonra bu ifade edilen şeyin amaç dilde hangi gösterge aracılığı ile ifade edilebileceğini saptayıp, bu göstergeyi kullanmaktır” (Kuran, 1995: s. 40).

Çeviri eylemi sözlü ve yazılı olarak iki farklı şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Yazın çevirisinde çevirisi yapılacak olan metin kaynak metin olup çevrilecek metin ise erek metindir. Kaynak metnin dili kaynak dil, erek metnin dili de erek dildir.

Yazın çevirisinde yapının çeviri diline aktarılma sürecinde en önemli kavramlardan birisi eşdeğerlilik kavramıdır. Göktürk’ün (2016: s. 60) aktardığı Güttinger’in tanımına göre bu kavram “*Özgün metnin kendi dilinin okurunda uyandırdığı etkinin, çeviri metnin de çeviri dili okurunda uyandırabilmesidir.*” Bu türden bir eşdeğerliliğin özellikle deyim ve atasözü çevirilerinde gözetilmesi gerekir. Bunu gözetmeden yapılan deyim ve atasözü çevirileri düz anlam içeriği yönünde aynı bilgiyi aktarsa da özgün deyim kaynak dilde uyandırdığı etkiyi erek dilde oluşturamaz.

Bu çalışmada yazılı çeviriden atasözü, deyim ve kalıplaşmış sözlerin Arapçaya çevirisi ele alınacaktır. Bu noktada deyim ve atasözünün bazı tanımlarına bakmak yararlı olacaktır. Aksoy (1988, b, s. 52) deyimini “*Bir kavramı ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce*” şeklinde, Püsküllüoğlu (1995, s. 7) “*Anlatıma akıcılık, çekicilik katan çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan genellikle de birden çok sözcüklü dil ögesi, kalıplaşmış sözcük topluluğu*” şeklinde, Hengirmen ise (2007, s. 7) “*Genellikle gerçek anlamının dışında kullanılan, anlatımı daha güzel ve etkileyici yapan, toplum tarafından ortak olarak benimsenen kalıplaşmış sözlere deyim denir*” olarak tanımlamıştır.

Atasözleri hakkında Aksan (2000, s. 181) “*Bir topluma özgü olan atasözleri, o toplumun uzun yüzyıllar boyu belirlenen deneyimlerinin, dünya görüşünün, yaşam biçiminin ve anlatım gücünün sergilendiği sözlerdir. Deyimlerinde olduğu gibi, atasözlerinde de Türkçe, konuları canlandırarak, somutlaştırarak güçlü bir biçimde ortaya koymakta, onları kalıcı kılan anlatım yollarından yararlanmaktadır*” Sağlam ise (2004, s. 27, 28) “*Atasözleri, nesilden nesile aktarılarak günümüze ulaşan bu sözler anonim olup, bütün bir tümce şeklindedirler. Kısa ve kalıplaşmış sözler biçiminde rastladığımız bu sözler, daha önceki kuşakların yargılarını ve gözlemlerini genellikle dilsel bir imge şeklinde, bizlere yaşamımızda yol gösterici birer kural olarak sunarlar.*” şeklinde ifadelerini kullanmıştır.

Tanımlardan da görüleceği gibi atasözleri ve deyimler bir toplumun kültür birikimini, ortak değerlerini geçmişten günümüze korunarak yansıta gelen ve dile zenginlik katan söz öbekleridir. Her toplumun kendine özgün deyim ve atasözleri olduğu için bunların çevirisini yapmak kolay değildir ve birtakım zorlukları vardır.

Deyimlerin çevirisinde karşı karşıya kalınan ilk zorluk çevirmenin onun deyimsel bir ifade olduğunu tanıyabilmesidir. Bu her zaman ilk etapta fark edilmeyebilir. Bazıları diğerlerinden daha kolay tanınabilir. Kolay tanınan deyimler genelde doğruluk koşullarını ihlal edenlerdir. Bu tür ifadeler aynı zamanda dilin gramatik yapısına aykırı bir görünümde olabilir. Bir deyim anlamak ne kadar zorsa ve belli bir bağlamda ne kadar az anlamlıysa çevirmenin onun deyim olduğunu anlama ihtimali o kadar yüksek olacaktır. Çevirmenin belli bir bağlamda bir ifadeyi anlayamaması onu bir tür deyim olduğunu konusunda uyaracaktır. Kişi aşına değilse deyimlerin kolaylıkla yanlış yorumlanabileceği iki durum vardır. Bazı deyimler yanıltıcıdır. Şeffaf görünürler, çünkü mantıklıdır ve bir anlam ortaya koyarlar; bağlamdan deyim olduğunu anlamak da mümkün değildir. Birçok dildeki çok sayıda deyim hem gerçek hem de deyimsel anlamı vardır. İngilizcede birisini gezmeye götürmek

anlamındaki “Take someone for a ride” ifadesinin deyimsel anlamı birisini bir şekilde aldatmak demektir. Böyle durumlarda deyimde aşına olmayan çevirmen gerçek anlam çevirisini dikkate alıp deyimsel kelime oyununu kaçırabilir. İkinci olarak kaynak dildeki bir deyim erek dilde de mudail bir deyimde sahipmiş gibi görünür ama o aslında tamamen veya kısmen farklı bir anlama sahiptir. İngilizce “biriyle dalga geçmek, alay etmek” anlamındaki “to pull someone’s leg” deyiminin birkaç Arap diyalektindeki muadili gibi görünen ve benzer sözcüklerden oluşan “لجر بحسي” deyimini tamamen farklı bir anlama sahip olup “birisinin saklamaya çalıştığı bir sırrı ağzından almak için kandırmaya çalışmak” demektir. Bu tür deyimler kaynak dildeki deyimde aşına olmayan dikkatsiz çevirmenler için tuzak gibidir. Bu iki unsurun yanı sıra sözcük kümeleri oluşturan eşdizimsel ortam da göz önünde bulundurulmalıdır (Baker, 2011, s. 69-70).

Baker’a göre bir deyim ya da kalıplaşmış ifade tanımlanıp doğru olarak yorumlanınca sıradaki adım erek dile nasıl çevrileceğine karar vermektir. Deyimlerin veya kalıplaşmış ifadelerin çevirisinde karşılaşılan zorluklardan biri erek dilde eşdeğerinin olmamasıdır. Diğer güçlük ise bir deyim veya kalıp ifadenin erek dilde benzer bir muadili olup kullanılış bağlamının farklı olabilmesidir. Örneğin iki ifadenin farklı çağrışımları olabilir ya da uygulamada çevrilebilir olmayabilirler. Zorluklardan biri de bir deyim kaynak dilde hem gerçek hem de deyimsel anlamıyla aynı anda kullanılabilir olmasıdır. Erek dildeki deyim kaynak dildeki deyimle anlam ve biçim olarak uyuşmuyorsa deyimdeki kelime oyunu erek dilde başarılı bir şekilde ifade edilemez. Diğer bir güçlük de yazılı söylemde deyimlerin kullanım geleneği, onların kullanılabilirliği bağlamlar ve kullanım sıklığının kaynak ve erek dilde farklı olabilmesidir. Yazılı ve sözlü söylem arasında kesin bir ayırım yapan ve yazılı dilin çok yüksek seviyede resmi olduğu Arapça ve Çince gibi dillerde yazılı metinlerde genelde deyim kullanımından kaçınılır (Baker, 2011, s. 69-75).

Bu çalışmanın amacı ve yöntemi; Mona Baker’ın deyim ve atasözleri çevirisinde kullanılan bazı stratejiler çerçevesinde çevirilerdeki eşdeğerlik ve farklılıklar, kaynak dil ile erek dil arasındaki biçimsel ve anlamsal farklılıkların ortaya konmasıdır. Orhan Pamuk’un 2013 yılında Yapı Kredi Yayınları’ndan yayımlanan Sessiz Ev adlı romanı taranarak eserde kullanılan atasözleri ve deyimler tespit edilmeye çalışılmıştır. Tespit edilen bu atasözü ve deyimler, Suriyeli çevirmen Abdülkadir Abdelli tarafından aynı adla çevirilerek 2007 yılında Daru’l-medâ tarafından basılan nüsha esas alınarak Arapçaları ile karşılaştırılmıştır. Tespit edilen karşılıklar Mona Baker’ın çeviri stratejilerinden hangisine göre yapılmışsa o başlık altında bir araya getirilmiştir.

Deyim ve Atasözlerinin Çevirisinde Uygulanacak Stratejiler

Bir deyim ya da kalıplaşmış ifadenin başka bir dile çevrilebilmesi birçok etkene bağlı olup, bu kaynak dildeki benzer anlamlısının hedef dilde olup olmaması meselesi değildir. Deyimi oluşturan spesifik kelimelerin önemi de bu etkenlerden biridir. Yani kaynak dildeki bu sözcükler sözlü veya görsel olarak hedef dil metninde de kullanılıyor mu? Bunun yanı sıra deyim dil hedef dilde belli bir özel dizgede kullanmanın uygun olup olmadığı konusudur. Bu yüzden aşağıda verilecek olan stratejilerin kabul edilebilir oluşu veya olmaması büyük ölçüde belli bir deyim çevrildiği özel dizge bağlamına bağlıdır. Örneğin ilk strateji olarak sunulan kaynak dildeki deyim için hedef dilde benzer anlam ve formda bir deyim bulmak ideal bir çözüm gibi görünmekle birlikte bu her zaman mümkün olmayabilir. Üslup, özel dizge ve retorik etki sorunlarının hepsinin göz önünde bulundurulması gerekir (Baker, 2011, s. 75-76).

Baker ayrıca Fernando ve Flavell’in bizi farkında olmadığımız ve ne kadar uygun olmasa da birçok çevirmende var olan hedef dilde kılı kırk yararak deyim arama çabasına güçlü bir itkiye karşı uyarmakta haklı olduklarını dile getirmektedir (Baker, 2011, s. 76).

Bu çalışmada Baker'in (Baker, 2011, s. 76-86) deyimlerin çevirisi için önerdiği stratejilerden aşağıda zikredilenler ele alınmıştır.

1. Benzer anlam ve benzer biçimle çeviri

Bu strateji erek dilde kaynak dildeki ile yaklaşık olarak aynı anlama sahip olan ve eşit ya da muadil sözcüksel öğelerden oluşan bir deyim kullanmaktır. Bu tür bir eşleşme ancak nadiren elde edilebilir. Bu stratejiye kaynak dil olan İngilizceden hedef dil olan Arapçaya çevrilen şu örneği vermektedir:

Kaynak dil İngilizce: Tha Fayed's have turned the pre-bid House of Fraser strategy on its head.

Erek dil Arapça:

وبذا يكون الأخوة فايد قد قلبوا استراتيجية هاوس أوف فريزر السابقة على عرض الامتلاك رأساً على عقب

Geri çeviri: Bu cümle Arapçadan İngilizceye geri çevrildiğinde anlam şöyle olmaktadır: And with this the Fayed brothers have turned the strategy of the House of Fraser previous to the offer of ownership head over heel. İngilizcede “bir şeyi tamamen değiştirmek, alt üst etmek” anlamındaki (Başını döndürmek) deyimini Arapçada aynı anlamı ifade eden ve benzer sözcüklerden oluşan (Başını topuğuna döndürmek) sözcüklerinden oluşan deyimle çevrilmiştir (Baker, 2011, s. 76-77).

2. Benzer anlam farklı biçimle çeviri

Çoğunlukla erek dilde kaynak dildeki deyim veya kalıplaşmış ifadeyle aynı anlamda fakat farklı sözcüklerden oluşan deyim veya ifadeler bulmak mümkündür. Örneğin İngilizcedeki “One good turn deserves another” ifadesinin Fransızca karşılığı olan “A beau jeu, beau retour” benzer ama farklı sözcüklerden oluşmaktadır. Fransızca ifade İngilizceye geri çeviri yapıldığında karşılığı şöyle olmaktadır: “A handsome action deserves a handsome return” çeviride bazı sözcüklerin değiştiği görülmektedir (Baker, 2011, s. 78).

3. Açıklama yoluyla çeviri

Erek dilde denk bir deyim bulunamadığında ya da kaynak ve erek dil arasındaki üslupsal tercihlerin farklı olmasından dolayı deyimsel dil kullanmanın uygunsuz olduğu durumlarda deyimlerin çevirisinde kullanılan en yaygın yoldur. Baker'in verdiği örneklerden biri şudur:

Kaynak dil İngilizce: The suspension system has been fully uprated to take rough terrain in its stride.

Erek dil Arapça:

وقد رفعت طاقة نظام التعليق بحيث يتغلب على وعورة الأرض

Geri çeviri: The capacity of the suspension system has been raised so as to overcome the roughness of the terrain. İngilizcede “zorluklarla sakin bir şekilde uğraşmak, mesele etmemek” anlamındaki (Adımlarının içine almak) sözcüklerinden oluşan “Take in stride” deyimini Arapçaya açıklama yapılarak “üstesinden gelmek” anlamındaki بلغتي fiili ile çevrilmiştir. Nitekim Arapçadan geri çeviri yapıldığında bu ifadenin İngilizce karşılığı “üstesinden gelmek” anlamındaki “overcome” kelimesi olarak görülmektedir (Baker, 2011, s. 80-81).

4. Deyimdeki kelime oyununu çıkarma yoluyla çeviri

Bu strateji bir deyim hem somut okumayla gerçek anlamına hem de deyim oyunu yapılmasına izin veren bir bağlamda sadece gerçek anlamıyla çevrilmesini ifade eder. Kaynak dil olan İngilizcedeki “Centuries of craftsmanship on a plate” cümlesine “altın tabakta sunmak” anlamında ve “Bir

tabakta yüzyılların ustalığı” sözcüklerinden oluşan “On a plate” deyimi erek dil olan Japoncadan geri çevrildiğinde “The craft of famous people has been continually poured for centuries into a single plate” şeklinde olmaktadır. Bu durumda deyimsel anlamın çıkarıldığı ve sözcüksel anlamın kullanıldığı görülmektedir (Baker, 2011, s. 84-85).

5. Deyimin tamamen çıkarılması yoluyla çeviri

Erek dilde eşdeğerinin bulunmaması, açıklama yoluyla yakın bir anlamın bulunamaması veya üslupla ilgili nedenlerden ötürü bir deyim metinden tamamen çıkarılabilir.

Kaynak dil İngilizce: It was bitter, but funny, to see that Professor Smith had doubled his own salary before recommending the offer from Fayed and added a pre-dated bonus for good measure.

Erek dil Arapça:

وكان من المؤسف بل ومن المضحك، أن يتمكن البروفسور سميث من مضاعفة راتبه مرتين قبل أن يتقدم بتوصيته لقبول عرض فايد، وأن يضيف إلى ذلك مكافأة يتحدد سلفاً موعد حصوله عليها.

Geri çeviri: It was regrettable even funny that Professor Smith had been able to double his salary twice before offering his recommendation to accept Fayed’s offer, and that he added to this a bonus, the date of which had been previously decided on (Deyim çıkarılmış).

Kaynak dil İngilizcedeki “perçinlemek için, garantiye almak için” anlamındaki “for good measure” deyimi erek dil Arapçadan yapılan geri çeviride görüldüğü üzere metinden çıkarılarak hiç çevrilmemiştir (Baker, 2011, s. 85).

Bulgular ve Tartışma

Akyalçın (Akyalçın ve Gürcü, 2017, s. 63) bir makalesinde Orhan Pamuk’un Sessiz Ev romanında 5 (beş) atasözü ve 39 (otuz dokuz) deyim kullanıldığını belirtmiştir. Ancak roman baştan sonra tarandığında 6 (altı) atasözü ve 168 (yüz altmış sekiz) deyim ve kalıplaşmış ifade kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu atasözü ve deyimler kaynak ve erek dilde kullanıldığı şekliyle aşağıda yazılarak her iki eserde geçtiği sayfalar çıkarılmıştır. Çevirilerin ilgili stratejilerden hangisinden yararlanılarak yapıldığı tespit edilerek başlıklar halinde bir araya getirilmiştir. Bu durumun daha net anlaşılması için erek dil olan Arapçadan kaynak dil Türkçeye geri çeviri yapılarak listeye eklenmiştir. Deyimlerin çevirisinde yararlanılan stratejilerle ilgili bulgular yüzdeler halinde verilerek kullanım sıklığına dair tespitte bulunulmuştur.

1. Benzer anlam ve benzer biçimle çeviri

Kaynak Dil (Türkçe)	Erek Dil (Arapça)	Geri Çeviri
Tatlı dilin yılanı deliğinden çıkaracağına (Atasözü) s. 29	بان اللسان الحلو يخرج الأفعى من جحرها s. 40	Tatlı dilin yılanı deliğinden çıkaracağına
Beynini yıkamışlar (Deyim) s. 59	غسلوا مخها s. 95	Beynini yıkamışlar
Göz yumdum (Deyim) s. 250	غَضَضْتُ الطَّرْفَ s. 422	Göz yumdum
Kan kusturabileceğimizi (Deyim) s. 148	جعلنا ... يتقيؤون دما s. 239	Kan kusturduğumuzu
Ok yaydan çıktı (Deyim) s. 10	أفلت السهم من القوس s. 11	Ok yaydan kurtuldu (serbest kaldı)

Ben şeytana bir kere olsun uymadım (Deyim) s. 59	أنا لم أتبع الشيطان ولا مرة واحدة s. 95	Ben şeytana bir kere olsun uymadım
Devlet onlara hiç elini uzatmadı (Deyim) s. 61	الدولة لم تمد يدها إليهم أبدا s. 98	Devlet onlara hiç elini uzatmadı
Yüzünü buruşturdu (Deyim) s. 8	قَطَّبَ وجهها s. 7	Yüzünü buruşturdu
Terim soğumuş (Deyim) s. 13	بردت عروقي s. 14 Çevirmenin tercih ettiği ifadeye yer alan عروق kelimesi damarlar anlamına gelmektedir. Burada kullanılması gereken kelime çoğul yapısı olmayan cins isim عرق sözcüğü olmalı ve cümle doğru şekliyle برد عرقی olması gerektiği kanaatindeyiz.	Terim soğudu
Başımı şişiren (Deyim) s. 119	الذي ينفخ رأسي s. 195	Başımı şişiren
Hakkımı vermeyi (Deyim) s. 114	تعطى حقها s. 186	Hakkının verilmesini
Çiçek açtılar (Deyim) s. 120	تفتحت أزهار s. 196	Çiçekleri açtı
Kendini beğenmişti (Deyim) s. 123	لأنه أعجب بنفسه s. 202	Kendini beğendi
Yolunu değiştirdi (Deyim) s. 129	غير طريقة s. 213	Yolunu değiştirdi
Kanatları altına girdiğini (Deyim) s. 136	دخل بها تحت جناح s. 225	Kanadı altına girdiğini
Çığlık atmak (Deyim) s. 143	للصراخ s. 228	Çığlık atmak
O ikisinin günahlarının kefareti niye siz ödeyesiniz (Deyim) s. 144	لماذا تدفعان أنتما كفارة ذنوبهما s. 230	O ikisinin günahlarının kefareti niye siz ödeyesiniz
Yer bitirir kendini (Deyim) s. 145	سينهي نفسه s. 232	Bitirir kendini
Onu adam ederim (Deyim) s. 151	سأعمل منه رجلا s. 244	Ondan bir adam yaparım
Yem mi olsun (Deyim) s. 153	ليكون طعاما s. 249	Yem olsun diye
İyi bir ders vermek gerek (Deyim) s. 155	يجب أن نلقن درسا جيدا s. 250	İyi bir ders vermek gerek
Surat asıyorsun (Deyim) s. 275	تعبسين s. 275	Surat asıyorsun
Gözüm üzerinde (Deyim) s. 174	عيني عليك s. 283	Gözüm üzerinde
İnsan içine çıkmaktan (Deyim) s. 182	الخروج إلى الناس s. 295	İnsanlara gitmekten
Allah için (Deyim) s. 191	لله لاجأ نم s. 313	Allah için

Parmak kaldırıp (Deyim) s. 193	يرفعون أصابعهم s. 317	Parmaklarını kaldırarak
Adım atmaya (Deyim) s. 194	من خطوة خطوة s. 318	Adım atmaktan
Hava da alırsız (Deyim) s. 196	نستشق قليلا من الهواء s. 325	Biraz hava alırsız
Cin gibi (Deyim) s. 209	كالجن s. 347	Cin gibi
Burnumdan getirmek için (Deyim) s. 210	من أجل أن يخرجها من أنفي s. 349	Burnumdan çıkarmak için
Kedi gibi (Deyim) s. 267	كقط s. 452	Kedi gibi
Şaka yaparlar (Deyim) s. 32	يتمازحان s. 46	Şakalaşırlar
Gözleri parlarken (Deyim) s. 36	لمع عينيه s. 53	Gözlerini parlattı
Eski tadı kalmadı (Deyim) s. 39	لم يبق طعم أيام زمان s. 58	Eski günlerdeki tadı kalmadı
Halkla temas etmek istiyorum (Deyim) s. 55	أريد أن أحتك بالناس s. 90	İnsanlarla temas kurmak istiyorum
Pusuya yatmış (Deyim) s. 64	يكنم s. 102	Pusuya yatıyor
Birbirlerinin kanını içe içe (Deyim) s. 86	بشرب دماء بعضهم بعضا s. 137	Birbirlerinin kanını içerek
İyice ter döktüm (Deyim) s. 105	صببت كمية كبيرة من العرق s. 172	Büyük miktarda ter döktüm
Kendimi avutmak için (Deyim) s. 106	ولمجرد تسلية نفسي s. 174	Sırf kendimi avutmak için
İştahım açıldı (Deyim) s. 107	فتحت شهيتي للطعام s. 174	Yeme iştahım açıldı

2. Benzer anlam ve farklı biçimle çeviri

Kaynak Dil (Türkçe)	Erek Dil (Arapça)	Geri Çeviri
Bir ayağım çukurda olduğu için (Deyim) s. 250	لأن إحدى رجلي في القبر s. 422	Bir ayağım mezarda olduğu için
Senin de ağzından laf kerpetenle alınıyor (Deyim) s. 227	لا تُسحب الكلمة منك إلا بكماشة s. 378	Senden laf ancak kerpetenle çekiliyor
Yerin kulağı vardır (Atasözü) s. 21	فإن للحيطان أذاناً ¹ s. 28	Duvarların kulakları vardır
Onun aklını başına getirir (Deyim) s. 42	تجعله يتعقل s. 65	Onu akıllandırır
Ayran budalası gibi ... baktığımı (Deyim) s. 64	يُنظر بسذاجة s. 102	Safça baktığımı
Başına bir çorap örüp (Deyim) s. 105	لبس ... المقلب s.172	Entrika/dalavere giydirip
Boyun eğecek değilim (Deyim) s. 60	لن أطأني رأسي s. 97	Başımı eğmeyeceğim
Bize boyun eğdirmek (Deyim) s. 235	لم تُفرض علينا طاعة الرأس s. 396	Baş eğmeye zorlanmadık
O kızlarla can ciğer kuzu sarmasıydın (Deyim) s. 52	كانت علاقتك مع تلك الفتيات الروح بالروح s. 84	O kızlarla ilişkin can ciğerdi

Çene yormazdım (Deyim) s. 43	لن اضطر ... إتعب لساني s. 66	Dilimi yormak zorunda kalmazdım
Dolap çevirmeye (Deyim) s. 95	من أجل حياكة الأحابيل s. 153	Tuzak örmek için
Elimi ayağımı birbirine dolaştıran bir korkuyla (Deyim) s. 78	خوفا فيه تعيقني أطرافي s. 123	Elimin ayağımın beni engellediği bir korkuyla
Elimi kana bulamayı (Deyim) s. 214	أن ألوث يدي بالدم s. 352	Elimi kanla kirletmeyi
Gözüm tuttu seni (Deyim) s. 61	ملأت عيني s. 98	Gözümü doldurdun
Herkes birbirinin gözünü oyuyor (Deyim) s. 86	كل شخص يعمل على فؤء عين الآخر s. 138	Herkes başkasının gözünü oymaya çalışıyor
İnce eleyip sık dokumadan (Deyim) s. 236	دون الغوص في أعماق التفاصيل الدقيقة s. 396	En ince detayların derinliklerine dalmadan
Şunu kulağına küpe et (Deyim) s. 20	ضعي هذا قرطا في اذنك s. 20	Bunu kulağına küpe olarak koy
Tepem atarsa (Deyim) s. 29	s. 40 عندما يتأجج غضبي	Öfkem alevlendiğinde
Tepem atıyor (Deyim) s. 243	s. 409 أجنُّ	Çıldırıyorum
Pireyi deve yapan (Deyim) s. 60	تجعل الفسفة جملا s. 97	Tahtakurusunu deve yapan
Tüylerim ürperiyor (Deyim) s. 240	يقشعر جسدي s. 403	Bedenim ürperiyor
Tüylerimi ürperttiği (Deyim) s. 237	يقشع عر جسدي s. 400	Bedenimi ürperttiği
Seni isteyen bir doktor var (Deyim) s. 20	هناك دكتور طلب يدك s. 26	Elini isteyen bir doktor var
Kırk yılın tekinde (Deyim) s. 57	s. 93 وذات مرة في الدهر	Ömürde bir kere
Havadan sudan (konuşmak) (Deyim) s. 57	تحدثوا بأمر تافهة s. 93	Sıradan şeylerden bahsettiler
Günaha girtlağımıza kadar batıp (Deyim) s. 265	يغرق حتى أنفه بالحرام s. 448	Burnuna kadar günaha batıp
Gözleri ateşle parlıyordu (Deyim) s. 237	عيناه تقذح شررا s. 400	Gözleri kıvılcım çakıyordu
Hastanın ayağını alıştırılmıştı ki (Deyim) s. 60	اعتادت أرجل المرضى على المكان s. 96	Hastaların ayağı mekâna alışmıştı
Çeneni tutsaydın (Deyim) s. 60	s. 97 لو أنك أمسكت بلسانك	Dilini tutsaydın
Cin çarpar (Deyim) s. 61	s. 98 سينتلبس الجان	Cin sarar/giyer

1 Çevirmen burada dil bilgisi kurallarına göre irab hatası yapmıştır. Doğrusu اذانا olmalıdır.

Keyfim kaçtı (Deyim) s. 9	9 تَعَرَّ صَفْوِي	Berraklığım bulandı
Göz göze gelince (Deyim) s. 10	10 حين التقت أعيننا	Gözlerimiz karşılaştınca
Allak bullak oldum (Deyim) s. 12	صرتُ ممتقع الوجه s. 13	Yüzümün rengi değişti
Yüreğim ağzıma geldi (Deyim) s. 237	قفز قلبي إلى حلقي رعبا s. 400	Korkudan yüreğim boğazıma sıçradı
Temiz havayı içime çektim (Deyim) s. 12	تنفست هواء نظيفا s. 13	Temiz havayı soludum
Düşüncem de biraz buz parçası gibi kaskatı kesilip (Deyim) s. 19	تعدو فكري متجمدة كقطعة ثلج s. 24	Düşüncem buz parçası gibi donup
Ömrün çok olsun (Kalıplaşmış ifade) s. 25	أطال الله عمرك s. 33	Allah ömrünü uzatsın
Eline sağlık (Deyim) s. 39	58 تسلم يديك s.	Ellerin sağlıklı olsun
Geldi içimden (Deyim) s. 40	60 خطر ببالي s.	Hatırıma geldi
Allah rahatlık versin (Kalıplaşmış ifade) s. 146	الله يعطيك العافية s. 235	Allah size afiyet versin
Ama sonunda başın belaya girer (Deyim) s. 155	لكن البلاء سيفع في النهاية على رأسك s. 251	Ama sonunda bela başına gelir
Allah belanızı versin (Kalıplaşmış ifade) s. 158	...الله يبعث البلاء لـ s. 256	Allah ...'a bela göndersin
Dize getireceğim (Deyim) s. 243	409 سأخضعهم s.	Boyun eğdireceğim
İnsanı ayakta tutan şey (Deyim) s. 230	الذي يجعل الإنسان يقف على قدميه s. 384	İnsanı ayakları üzerinde durduran şey
İmanım gevriyor (Deyim) s. 125	204 أخرج عن ديني s.	Dinimden çıkıyorum
Seferber edildi (Deyim) s. 11	12 استنفز s.	Tamamen bir işe tahsis edildi
Zabıt tutulmuş (Deyim) s. 108	177 دونوا محضرا s.	Tutanak yazdılar
Örtbas etmek (Deyim) s. 108	177 دونوا محضرا s.	Tutanak yazdılar
Vicdan azabı çekmekten (Deyim) s. 122	s. من عذاب الضمير	Vicdan azabından
Tadında bırak (Deyim) s. 131	216 دع الأمور في حدودها s.	Her şeyi sınırında bırak
Benim içim cız etti (Deyim) s. 133	219 قلبي اکتوى s.	Kalbim dağıldı
Lanet okur, okurdu (Deyim) s. 143	228 كان يكيل اللعنات s.	Bir ölçek dolusu lanet ederdi
Ölçüyü kaçırmaktan (Deyim) s. 145	232 والإفراط s.	Aşırı gitmekten
Dünyayı ele geçirebilirsin (Deyim) s. 145	s. يمكنك أن تحصل على العالم 232	Dünyayı elde edebilirsin
Göze alacak gibi değilim (Deyim) s. 146	لا يبدو علي أنني مستعد لتحمل s. 234	Katlanmaya hazır gibi değilim
Ciddiye alır diye (Deyim) s. 149	أن يأخذ الأمر على محمل الجد s. 240	İşi ciddiye almasından
Aklın ermez (Deyim) s. 149	240 عقلك لا يدرك s.	Aklın kavrayamaz

Aklını başından almış (Deyim) s. 149	أفقدته صوابه s. 240	Basiretini yitirtmiş
Kul köle oluyormuş (Deyim) s. 151	يغدو خادما مطيعا s. 243	İtaatkar bir hizmetçi oluyor
Canına okuyacağım (Deyim) s. 153	سأسحقه s. 247	Onu ezeceğim
Kapağı atamazsam (Deyim) s. 158	إذا لم أذهب s. 256	Gidemezsem
Kafayı bulmuş (Deyim) s. 156	مأ رأسه s. 253	Kafasını doldurmuş
Duman altı olmuşlar (Deyim) s. 167	تحت تأثير دخان الخشيش s. 270	Ot dumanının etkisi altındalar
Öpücükler kondurduğunu (Deyim) s. 167	تقبل s. 271	Öptüğünü
Kızarıp bozarmadan (Deyim) s. 173	دون أن يحمر وجهي s. 281	Yüzüm kızarmadan
Ayaklarım buz kesmiş (Deyim) s. 178	فقد صارت قدمي كالجليد s. 290	Ayaklarım buz gibi olmuş
Şaşırp kaldığı için (Deyim) s. 143	وتدهش s. 227	Şaşırdığı için
Kaskatı kesilmiş (Deyim) s. 185	حاد ومتجمد s. 300	Keskin ve donuk
Adam etmek için (Deyim) s. 187	من أجل تهذيب s. 306	Düzeltmek için
Ağır geliyor (Deyim) s. 191	يصعب علي s. 313	Zor oluyor
Kusur bulacaklardı (Deyim) s. 191	سيجدون جوانب العيب s. 313	Kusur yönlerini bulacaklardı
Şeytan dürtünce (Deyim) s. 191	أغواني الشيطان s. 313	Şeytan beni saptırınca
Afakanlar basıyor bana (Deyim) s. 196	الضيق يخنقني s. 325	Darlık beni boğuyor
Gaza bastım (Deyim) s. 197	ضغطت على الوقود s. 326	Yakıtı bastım
Sinirleri bozuldu (Deyim) s. 201	أعصاب مئين متوترة s. 334	Sinirleri gergin
Buz tutmuş gölleri (Deyim) s. 211	بالبحيرات المتجمدة سطوحها s. 350	Yüzeyleri donan gölleri
Her şeye dört elle sarılabileceğimi (Deyim) s. 236	يمكن أن أتكب على كل شيء s. 396	Her şeyle son derece ciddi meşgul olabileceğimi
Cinleri başıma çıkarıyor (Deyim) s. 242	ينطط الشياطين إلى رأسي s. 407	Şeytanları başıma zıplattıyor
Dize getireceğim (Deyim) s. 243	سأخضعهم s. 409	Boyun eğdireceğim
Kabuk bağlayan (Deyim) s. 251	تشكلت فوقها قشرة s. 424	Üzerinde kabuk oluşan
Midem bulanıyor (Deyim) s. 254	تتخبط معدتي s. 429	Midem karışıyor
Aklı başına geliyor (Deyim) s. 256	فهو متيقظ s. 433	Uyanıyor
Bıçak gibi kesildi (Deyim) s. 263	انقطع بشكل تام s. 445	Tamamen kesildi
Başım dönünce (Deyim) s. 266	عندما شعرت بدوار s. 451	Baş dönmesi hissedince
Kafam da bozuk (Deyim) s. 33	أنا متوتر s. 47	Gerginim
Kafam bozuk (Deyim) s. 46	رأسي مصدوع s. 72	Başım ağrıyor
Dert etme (Deyim) s. 33	لا تهتم s. 47	Önemseme
Sinirlerimi bozmaya başladılar (Deyim) s. 34	من أجل إغصابي s. 48	Beni sinirlendirmek için
Tepeden tırnağa (Deyim) s. 35	من قمة رأسك حتى قدميك s. 51	Başının tepesinden ayaklarına kadar

Yüzünü hiddetle ekşitti (Deyim) s. 37	قَطَّبْتُ حَاجِبِيهَا بَحْدَةً s. 55	Kaşlarını sert bir şekilde çattı
Ne var ne yok (Deyim) s. 41	ماذا هناك s. 63	Orada ne var
Göz gezdiriyordum (Deyim) s. 41	تَجَوَّلْتُ بِبَصْرِي s. 63	Bakışımı gezdiriyordum
Ne haber (Deyim) s. 43	كيف الأحوال s. 68	Durumlar nasıl
Böyle işler çevirmesine (Deyim) s. 46	يَحْيِكُونُ أَحَابِيلَ مَا s. 72	Bir tür dalavereler örmelerine
Bana bir göz attı (Deyim) s. 46	أَلْقَى نَظْرَةَ إِلَيَّ s. 72	Bana bir göz attı
Sadece dudaklarını büküp (Deyim) s. 46	قَلَّبَ قَلْبَ شَفْتَيْهِ فَقَطَّ s. 72	Sadece dudaklarını çevirdi
Ve ben düşüncelere daldım (Deyim) s. 47	وَأَنَا غَصَبْتُ بِقَضِيَّةِ التَّنَافُسِ s. 75	Ve ben rekabet meselesine daldım
Aklım karıştı (Deyim) s. 66	تَدَاخَلَتِ الْأُمُورُ فِي عَقْلِي s. 106	Aklımdaki şeyler birbirine girdi
Elimden bir şey gelirmiş gibi (Deyim) s. 49	كَأَنَّيْ أُسْتَطِيعُ عَمَلَ شَيْءٍ مَا s. 79	Bir şey yapabilirmişim gibi
Halim yok (Deyim) s. 55	لَأَنْنِي لَا أَمْتَلِكُ طَاقَةَ s. 90	Çünkü güce sahip değilim
Koluma girin (Deyim) s. 56	تَأْبِطِي ذِرَاعِي s. 94	Kolumu koltuk altına alın
Boş boş baktı (Deyim) s. 61	لَكِنَّهُ نَظَرَ إِلَيَّ شَارِدًا s. 98	Ancak dalgın bir şekilde baktı
Başım döndü birden (Deyim) s. 61	وَأَصْبَبْتُ بِدَوَارٍ s. 99	Baş dönmesine yakalandım
Gitsin kendi ekmeğini kendi kazansın (Deyim) s. 63	سَ لِيَذْهَبَ لِكَسْبِ لِقَمَتِهِ بِنَفْسِهِ s. 101	Kendi lokmasını kazanmak için gitsin
İnsanın aklı nasıl dağılıyor (Deyim) s. 64	كَيْفَ يَنْشَتُّ الذَّهْنَ s. 103	Zihin nasıl dağılıyor
Kan ter içinde kaldığım için (Deyim) s. 67	لَأَنْنِي رَحْتُ أَتَصِيبُ عِرْقًا s. 107	Ter dökmeye başladığım için
Gırtlığıma kadar gömüldüğümü (Deyim) s. 69	أَعْطُ فِيهِ حَتَّى رِقْبَتِي s. 109	Boynuma kadar battığımı
Zenginlere uşaklık etmekten (Deyim) s. 69	سَ خِدْمَةُ الْأَغْنِيَاءِ s. 110	Zenginlere hizmet etmeyi
Bir fenalık geçirdi (Deyim) s. 71	أَصِيبُتْ بَعْدَ ذَلِكَ بِنُوبَةٍ s. 113	Nöbete yakalandı
Kulağım gene onlardaydı (Deyim) s. 76	كَانَتْ أُذُنِي مُنْتَبِهَةً إِلَى أَحَادِيثِهِمْ s. 119	Kulağım onların konuşmalarına dikkat kesilmişti
Yüzünüze renk gelmiş (Deyim) s. 82	عَادَ لَوْنُ وَجْهِكَ s. 131	Yüzünün rengi geri döndü
İçim birden cız etti (Deyim) s. 92	سَعَرَتْ بِحَرْقَةٍ فِي قَلْبِي s. 92	Kalbimde bir acı hissettim
Para etmedi (Deyim) s. 93	لَمْ يَفِدْ شَيْئًا s. 150	Bir yararı olmadı
Kitabı yere çaldım (Deyim) s. 94	رَمَيْتِ الْكِتَابَ عَلَى الْأَرْضِ s. 150	Kitabı yere attım
Uykum kaçacak (Deyim) s. 95	سَ بَأَنْنِي سَأَصَابُ بَارِقٍ s. 94	Uykusuzluğa yakalanacağım
Ama ben göz kulak oluyorum (Deyim) s. 97	وَلَكِنِّي أَحْرَسُهَا s. 155	Ama ben onları gözetiyorum
Çevirdiği dolapların (Deyim) s. 105	مَا حَاكَّهُ s. 172	Ördüğü şeyin

Ev işlerini kendi görebiliyordu (Deyim) s. 107	وتستطيع القيام بأعمال المنزل s. 175	Ev işlerini yapabiliyordu
Önümde akıp giden (Deyim) s. 108	المتدفقة أمامي s. 176	Önümde hızla akan
Örtbas etmek (Deyim) s. 114	للتستر عليها s. 187	Gizlemek
Direksiyonu sağa kırdım (Deyim) s. 197	دورت ال مقود إلى اليمين s. 326	Direksiyonu sağa çevirdim
Işık gözlerimi aldı (Deyim) s. 197	جذبأ عيني s. 326	Gözlerimin dikkatini çekti

3. Açıklama yoluyla çeviri

Kaynak Dil (Türkçe)	Erek Dil (Arapça)	Geri Çeviri
Ağız kokusunu çekeceksin (Deyim) s. 258	ستحمل الكلام الجارح s. 436	Yaralayıcı sözlere tahammül edeceksin
Biri öbürüne her şeyi gülünç bulması için çanak tutacak (Deyim) s. 111	أحدهما يجامل الآخر كي يجد ما يقوله مضحكا s. 182	Biri diğerine söylediklerini komik bulması için iltifat edecek
Dil dökerdi (Deyim) s. 263	تجالمني بكلامها s. 446	Sözleriyle bana iltifat ederdi
Pandikatabilsinler (Deyim) s. 156	يباهون بروجلتهم s. 254	Erkeklikleriyle övünsünler

4. Deyimdeki kelime oyununu çıkarma yoluyla çeviri

Kaynak Dil (Türkçe)	Erek Dil (Arapça)	Geri Çeviri
İçtiğiniz su ayrı gitmezdi. (Deyim) s. 52	حتى إذا شربت إحدان ماء لم يسر في مجريين مختلفين	Hatta biriniz su içtiğinde iki ayrı yere gitmezdi.
Yalnızca ağaç yaş iken eğildiği için değil (Atasözüne telmih) s. 250	لأن الشجرة تنحني وهي غطاة فقط s. 422	Çünkü ağaç sadece yaş iken eğilir
Sakla, gene gelir zamanı (Atasözüne telmih) s. 120	خبية خبيه لعل وقته يأتي مرة أخرى s. 201	Sakla onu, sakla onu, belki bir kez daha gelir zamanı
Kafamda bir şimşek çaktı (Deyim) s. 239	فدح برق في رأسي s. 402	Kafamda bir şimşek çaktı
Kuş uçmaz kervan geçmez (Atasözü) s. 181	لا طير فيها تطير ولا قافلة تسير s. 294	Kuş uçmaz Kervan gitmez

5. Deyimin tamamen çıkarılması yoluyla çeviri

Kaynak Dil (Türkçe)	Erek Dil (Arapça)	Geri Çeviri
Tadını kaçırarak kadar (Deyim) s. 107	Çevirisi yok s. 175	Çevirisi yok
Kuşkuya düştüm (Deyim) s. 135	Çevirisi yok s. 223	Çevirisi yok
Kâğıda dökmeye (Deyim) s. 136	Çevirisi yok s. 225	Çevirisi yok
Gelip geçti (Deyim) s. 141	Çevirisi yok s. 225	Çevirisi yok

Çeviri Stratejilerinin Kullanım Sıklığı

Kullanılan Strateji	Sayı	Yüzde
Benzer anlam benzer biçimle çeviri	40	% 23
Benzer anlam farklı biçimle çeviri	121	% 69.55
Açıklamayla çeviri	4	% 2.3
Deyimdeki kelime oyununu çıkarmayla çeviri	5	% 2.88
Deyimin çıkarılmasıyla çeviri	4	% 2.3

Farklı Çeviri Önerileri ve Bazı Düzeltiler

Bu bölümde çevirmenin kullandığı bazı ifadeler yerinde daha yerinde olacağı düşünülen önerilere kısmen de olsa yer verilmeye çalışılmıştır. Çevirmen metindeki “Son pişmanlık ne yazık ki fayda etmez.” atasözünü “الندم المتأخر لا يفيد” “Geciken pişmanlık fayda etmez” şeklinde harfî olarak çevirmiştir. Bu ifade anlamsal olarak uygun düşse de tespit edilebildiği kadarıyla Arapçada atasözü değildir. Bunun yerine benzer anlam farklı çeviri yöntemiyle Arapçada atasözünü olarak kullanılan şu ifadenin kullanılmasının daha uygun olacağı kanaatine varılmıştır: “الندم لا يفيد بعد العدم” “İş işten geçtikten sonra pişmanlık fayda etmez.”

Çevirmen “Kafamda bir şimşek çaktı” ifadesini kelime kelime “لمعت فكرة في رأسي” olarak çevirmiştir. Ancak Arapçada böyle bir deyim yoktur. Bunun yerine, aynı deyimsel anlamı veren ve Arapçada kullanılan haliyle şu karşılığı verilebilirdi: “لمعت فكرة في رأسي”

Çevirmenin “terim soğumuş s. 13” ifadesi için kullandığı “s.14 بردت عروقي” ifadesinde yer alan عروق kelimesi damarlar anlamına gelmektedir. Burada kullanılması gereken kelime çoğul yapısı olmayan cins isim عَرَق sözcüğü olmalı ve cümlenin doğru şekliyle برد عَرَقِي olması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Doçent ifadesini (s. 191) أستاذ مساعد (s. 313) olarak çevirmiştir. Bu unvanın karşılığı olarak أستاذ مشارك kullanılmaktadır.²

Çevirmen “Yerin kulağı vardır s. 21) ifadesini “s. 28 فإن للحيطان آذان” şeklide çevirmiştir. Burada dil bilgisi kurallarına göre irab hatası yapmıştır. إن nin ötelenmiş isimi olan kelimenin yazılışı آذانا şeklinde olmalıdır.

Sonuç

Bu çalışmada Orhan Pamuk’un Sessiz Ev adlı romanının tamamı taranarak deyimler ve atasözleri tespit edilmeye çalışıldı. Bu tarama sonucunda 6 (altı) atasözü ve 168 (yüz altmış sekiz) deyim kullanıldığı belirlendi. Tespit edilen deyim ve atasözlerinin Arapça çevirileri belirlenerek incelendi. Suriyeli çevirmen Abdülkadir Abdelli’nin deyim ve atasözü çevirilerinde nasıl bir yol izlediği Mona Baker’in ortaya koyduğu stratejilerden benzer anlam benzer biçim, benzer anlam farklı biçim, açıklama yoluyla çeviri, deyimsel anlamı çıkararak çeviri, deyimi tamamen çıkararak çeviri stratejileri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Deyimler ve atasözlerinin çevirileri yorumlanarak bu stratejilerden hangisiyle yapıldığı başlıklar altında listelenmiştir. Listede deyimler ve atasözleri romanda ve çevirisinde geçtiği şekilde yazılmış ve sayfaları belirtilmiştir. İlgili stratejilerin yorumlanmasında kolaylık sağlamak için Arapça çevirilerinden Türkçeye geri çevirileri de yapılarak listeye eklenmiştir.

2 Buna benzer çeviri hataları için bakınız: (s. 191/313), (s. 174/283), (s. 86/137), (s. 201/333), (s. 131/216)

Romanın çevirisinde bu stratejilerin kullanım sıklığı ve yüzdesi şu şekilde tespit edilmiştir:
Benzer anlam benzer biçim: 40 (kırk) defa % 23
Benzer anlam farklı biçim: 121 (yüz yirmi bir) defa % 69.55
Açıklama: 4 (dört) defa % 2.3
Deyimsel anlamın çıkarılması: 5 (beş) defa % 2.88
Deyimin çıkarılması: 4 (dört) defa % 2.3

Çevirmenin bazı durumlarda Arapçada kısmi de olsa eşdeğerliği sağlayan deyim veya atasözleri varken harfi çeviri yaptığı gözlenmiştir. Bu durumun deyimi veya atasözünü fark etmemekten kaynaklanmış olması muhtemeldir. Bu tarz durumlarda çevirmenin yaptığı çeviriler yerine tarafımızdan bazı farklı önerilerde bulunulmuştur. Yine bazı gramer hatalarının yapıldığı tespit edilmiştir. Bunlara Farklı çeviri önerileri ve bazı düzeltmeler başlığı altında kısmen de olsa bunlara temas edilmeye çalışılmıştır.

Kaynakça

- Akdağ, H. (1999). *Arap Dilinde Deyimler ve Atasözleri*. Konya: Tekin Kitabevi.
- Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü II*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Akyalçın N. ve Gürcü H. (2017). Orhan Pamuk ve Fakir Bayburt'un İki Romanında Deyim. *Journal of Awareness*. 35 (2). 55 – 68.
- Baker, M. (2011). *In Other Words A Coursebook On Translation*. New York: Routledge.
- Göktürk, A. (2016). *Çeviri: Dillerin Dili*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hajjar, J. (2009). *el-Müncid fi'l-emsâl ve'l-hikem ve'l-ferâid el-lugaviyye*. Beyrut: Dâru's-şark.
- Hengirmen, M. (2007). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Karlı, İ. (2017). *Arapça Atasözleri ve Deyimler Kitabı*. İstanbul: Mekteb Yayınları.
- Kaykânû, A. B. (2002). *Mucemu't-te'âbîr*. Beyrut: Mektebet Lübnan Nâşirûn.
- Kuran-Burçoğlu, N. (1995). *Çağdaş Alman Çeviribilimcilerinin Yaklaşımları, Çeviri ve Çeviri Kuramı Üstüne Söylemler*. İstanbul: Düzlem Yayınları.
- Püsküllüoğlu A. (1995). *Türkçe Deyimler Sözlüğü*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Sağlam, M. Y. (2004). *Kaybolan Kültür Mirasımız Atasözleri*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Samir, M ve Fuad, A. (2011). *Modern Arap Dilinde Atasözleri ve Deyimler Sıkça Kullanılan Kalıplar*. İstanbul: Cantaş Yayınları.
- Saraçbaşı, M. E. (2010). *Örnekleriyle Büyük Deyimler Sözlüğü I-II*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- eş-Şerîf, M. (1999). *Mucemu'l-mustalahât ve't-terâkîb ve'l-emsâl el-mütedâvele*. Cidde: Dâru'l-endelüs el-Hadrâ.
- Şimşek, M. S ve Uzun, T. (ts.). *Arapça-Türkçe Deyimler Kalıp İfadeler Atasözleri Sözlüğü*. İstanbul: Elif Yayınları.
- Vardar, B. (1982). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*. Ankara: TDK Yayınları.